

**TØNSBERG
KOMMUNE**

– der barn ler

PLAN FOR VERN AV MATJORD OG DYRKBAR MARK

Forord

Arbeidet med denne planen er satt i gang etter bestilling fra kommunestyret. Det er landbrukskontoret som har hatt hovedansvar for utarbeidelsen, med medvirking fra virksomhetsleder og kommuneplanlegger. Arbeidet kom i gang i januar 2021. I tillegg til å være et selvstendig dokument, er planen også et grunnlagsdokument for utarbeidelsen av kommuneplanens arealdel med bestemmelser.

Planen er sendt på høring til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, Vestfold og Telemark Fylkeskommune og relevante aktører innenfor landbruk og jordvern.

Planen ble samtidig sendt på en begrenset intern høring.

Det kom inn tre eksterne høringsuttalelser samt en intern. Det er foretatt noen endringer som følge av uttalelsene og behandling i kommunedirektørens ledergruppe.

De som har deltatt:

Rune Nordeide
Hans Ivar Nesse
Jan Tore Foss
Sverre Dahl
Berit Svensson (forfatter)

Med medvirking fra:

Anne Beate Hekland
Cathrine Heisholt

Forsidefoto:

Rune Nordeide

Tønsberg, august 2021

Vedtatt i kommunestyret 8.12.2021, KST-176/21

Innhold

1. SAMMENDRAG	4
2. INNLEDNING	5
3. FØRINGER	5
3.1. Internasjonalt	5
3.2. Nasjonalt	6
3.3. Regionalt	6
3.4. Lokalt	6
4. SITUASJONSBEKRIVELSE	7
4.1. Tønsberg som landbrukskommune	7
4.2. Arealavgang til ulike formål	8
4.3. Arealer som ligger klar for om-disponering i dagens kommuneplaner og RPBA	11
4.4. Konsekvenser av å bygge ned matjord	11
5. MÅL FOR VERN AV DYRKA OG DYRKBAR JORD	13
5.1. Hovedmål	13
5.2. Delmål	13
6. VIRKEMIDLER	14
7. VEDLEGG	15

1. SAMMENDRAG

«Det lages en plan for vern av matjord og dyrkbar mark som legges til grunn for kommunens saksbehandling og planarbeid». Dette ble vedtatt av Kommunestyret 17.06.2020 (KST-080/20, Arkivsak 20/15715) og er en del av Tønsberg kommunes handlingsdel 2020 – 2021 under kapittelet for samfunns- og næringsutvikling.

Arealforvaltningen i landet styres av plan- og bygningsloven og jordloven. Det er vedtatt et nasjonalt maksimumsmål for omdisponering av dyrka jord pr år. Imidlertid er det kommunene som i det alt vesentlige selv bestemmer hvordan arealene skal disponeres. Det er gjennom kommunale planer og vedtak det blir bestemt hvor mye matjord som skal bygges ned.

Det er stort press på matjorda vår. Dyrka jord er billig å kjøpe og lett og billig å bygge på. Mye av den ligger tett inntil der vi bor. I perioden fra 1991 til 2019 ble det i Tønsberg + Re omdisponert 2767 dekar (daa) matjord. De siste to årene har Tønsberg vært en av kommunene i landet som har omdisponert mest dyrka jord.

Jordvern og selvforsyning av landbruksprodukter har vært i fokus den senere tid. Matjord er en svært begrenset ressurs i Norge og utgjør ca. 3 % av landarealet. Vår kommune er privilegert ved å være lokalisert midt i noen av landets mest fruktbare områder. Ca. 36 % av Tønsberg kommunes landareal er dyrka jord og vi har klimatiske forhold til å dyrke et vidt spekter av vekster. Tønsberg er fylkets største og blant landets 10 største jordbrukskommuner. Også store aktører innenfor næringsmiddelindustrien er lokalisert i vår kommune. Vi er heldige og vi har et stort ansvar i å forvalte disse ressursene på en langsiktig, god måte.

Planen munner ut i ett hovedmål og 7 delmål som innebærer en innskjerping av muligheten til bygging på dyrka og dyrkbar jord. Innskjerpingen gjelder særlig boligformål.

2. INNLEDNING

I 2020 var det kun 5 kommuner i landet som omdisponerte mer dyrka jord enn Tønsberg. Året før var ikke så mye bedre. I perioden fra 1991 til 2019 ble det i kommunene Tønsberg + Re omdisponert 2767 dekar dyrka jord. Fra 1950 -60-årene kan vi på flyfoto se en markert økning i nedbygging av matjord i våre områder. Den trenden har fortsatt, noe som gir oss utfordringer.

Matjord er en svært begrenset ressurs i Norge og selvforsyningen er lav. Våre jordbruksarealer er av de beste i landet og det samme gjelder klimatiske forhold. Det er kamp om arealene, og det er behov for å lage en strategi der vi endrer utviklingen og slutter å bygge ned jord der vi kan dyrke mat.

I Tønsberg kommunes handlingsdel 2020 - 2021, under kapittelet for samfunns- og næringsutvikling, ble følgende tiltak vedtatt av Kommunestyret 17.06.2020:

«Det lages en plan for vern av matjord og dyrkbar mark som legges til grunn for kommunens saksbehandling og planarbeid.» - tiltak 28, arkivsak 20/15715.

3. FØRINGER

3.1. Internasjonalt

I september 2015 vedtok alle FNs medlemsland 17 mål for bærekraftig utvikling fram mot 2030. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer. Målene gjelder alle land i hele verden.

Særlig bærekraftsmål 2 gir føringer for vår forvaltning av jordressursene. Målet lyder: *«Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk.»*

Vern av matjord og dyrkbar mark bidrar også til å oppfylle flere av de andre bærekraftmålene.

3.2. Nasjonalt

Gjeldende lovverk

Det er to lovverk som regulerer kommunens forvaltning av jordressursene, jordloven og plan- og bygningsloven (pbl). Plan- og bygningsloven er en sektorovergripende lov med bestemmelser om forvaltning og bruk av arealer i Norge. Jordloven er en særlov med det overordnede formålet at arealressursene skal brukes på den måten som er best for samfunnet og de som har sitt virke i landbruket. Med vedtak hjemlet i en eller begge disse lovene, kan dyrka jord tas ut av jordbruksproduksjon og omdisponeres til andre formål. Disponering av jordbruksareal til driftsbygninger, gartnerier, veier osv. i landbruket faller innenfor formålet til begge lovene og kommer ikke med i statistikken over omdisponert areal.

Nasjonal jordvernstrategi

I 2015 vedtok Stortinget en nasjonal jordvernstrategi. Strategien legger vekt på hvordan jordvern kan tas inn i planarbeidet på alle forvaltningsnivåer. Det ble satt et mål om at innen 2020 skulle den årlige omdisponeringen av dyrka jord være under 4000 daa. Bakteppet var at mellom 2004 og 2015 ble det i snitt bygd ned vel 8000 daa dyrka jord årlig. Jordvernstrategien som kom i 2015 ble revidert og videreført i 2018. Ut i fra innrapporterte tall fra kommunene, ble målsettingen om maks 4000 daa pr. år omtrent nådd i 2017. Nye beregninger fra SSB viser imidlertid at den faktiske nedbygginga de siste tre årene har vært omtrent dobbelt så stor som det rapporterte.

21.5.2021 la Regjeringen fram en oppdatert jordvernstrategi med forsterket mål om at årlig omdisponering av dyrka jord skal være redusert til 3 000 dekar innen 2025. Statusen på de beste jordbruksarealene må heves betydelig og områdene bør få et mer varig vern.

3.3. Regionalt

Regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA) er Vestfolds felles plan for arealbruk fram til 2040. Den ble vedtatt første gang i 2013 og revidert siste gang i september 2019. Initiativet til planen kom fra ordførerne i 12-kommunesamarbeidet i 2009. RPBA trekker opp langsiktige utviklingsgrenser (LUG) for byer, en rekke tettsteder og regionale næringsområder. Hensikten med grensene var å ivareta de store, sammenhengende og høyproduktive landbruks-, natur- og kulturlandskapsområdene. RPBA gjelder fram til ny regional plan er vedtatt i Vestfold og Telemark fylke.

3.4. Lokalt

Lokalt er det kommuneplanens arealdel med bestemmelser og føringer som styrer arealutviklingen. Kommunedelplaner og reguleringsplaner sørger for ytterligere detaljering av arealbruken. Inntil ny kommuneplan er vedtatt for nye Tønsberg kommune, er det kommuneplanene i tidligere Tønsberg og Re kommuner som gjelder.

I Tønsberg er det en fortettingsstrategi som særlig omhandler boligutviklingen. Det er bl.a. satt mål for hvor stor andel av ny boligbygging som skal skje ved fortetting i bysentrum og innenfor langsiktig utviklingsgrense. Fortetting og transformasjon skal prioriteres. Hensikten er blant annet å verne om dyrka og dyrkbar jord.

Arbeid med kommuneplan for nye Tønsberg kommune er godt i gang. I arealstrategien, som er under utarbeiding, er følgende formuleringer med relevans for jordvern:

«Vi skal jobbe for å øke arealer til matproduksjon og samtidig ha nullvisjon for nedbygging av dyrka og dyrkbar mark.»

«Det skal også vurderes om dyrka eller dyrkbar mark som er avsatt til utbyggingsformål kan utgå eller utveksles med annet areal.»

3.5. Tidligere planlegging på området

I gamle Tønsberg kommune, var det en vedtatt landbruksplan. Det er i kommuneplanene til tidligere Re og Tønsberg kommuner formuleringer for å verne matjord mot nedbygging, og det er satt krav til matjordplan i reguleringsplaner.

4. SITUASJONSBEKRIVELSE

Dyrka og dyrkbar mark er en begrenset ressurs. Ca. 3 % av Norges landareal er dyrka jord. Generelt er den beste jorda allerede dyrket opp og reserven i dyrkbar jord er liten. Ved å erstatte nedbygd areal med nydyrking, tærer man på reserven. Det er totalt sett ingen god løsning.

I 2020 var det bare 5 av alle landets kommuner som omdisponerte mer dyrka jord enn Tønsberg. Med vedtak hjemlet i plan- og bygningsloven og/eller jordloven, ble 111 dekar i kommunen vår omdisponert i 2020. I 2019 var samlet antall dekar for Tønsberg + Re 94. Disse tallene sier hva som gjennom reguleringsplaner og enkeltvedtak ble vedtatt omdisponert til andre arealformål enn landbruk, ikke hvor mye som faktisk ble nedbygd. Faktisk nedbygd har alltid en forsinkelse i forhold til vedtatt omdisponert. Nasjonale undersøkelser tyder på at frafall av dyrka jord er større enn de innrapporterte tallene. Vi har ingen indikasjon på hvor mye det kan være i vår kommune. Landbrukets egen nedbygging er ikke med i tallmaterialet. Beregninger som er gjort for hele landet under ett viser at landbruket står for ca. 22 % av nedbyggingen av dyrka jord.

Det er arbeid i gang for å få en bedre oversikt over landets matjordressurser og reelt årlig tap av dyrka arealer.

4.1. Tønsberg som landbrukskommune

Tønsberg er en stor landbrukskommune. Vi har 119 190 daa jordbruksareal, noe som utgjør vel 36 % av kommunens landareal. Av dyrkbar mark er det ca. 23 500 daa i Tønsberg. Hele 29 % av den dyrka jorda i Vestfold ligger i vår kommune. Tar vi med hele Vestfold og Telemark fylke finner vi 18 % av den fulldyrka jorda hos oss. Tønsberg er landets største grasfrøkommune. Av alle kommunene i Vestfold og Telemark er Tønsberg størst på produksjon av korn, gris, egg og ammeku og nest størst på melk, poteter, slaktekyllinger og grovfôr. Vi er kommunen i fylket med mest økologisk drevet areal og er nest størst på økologisk melkeku og ammeku. Se vedlegg 1 for tallgrunnlag.

I tillegg er det store produktive skogarealer i Tønsberg kommune.

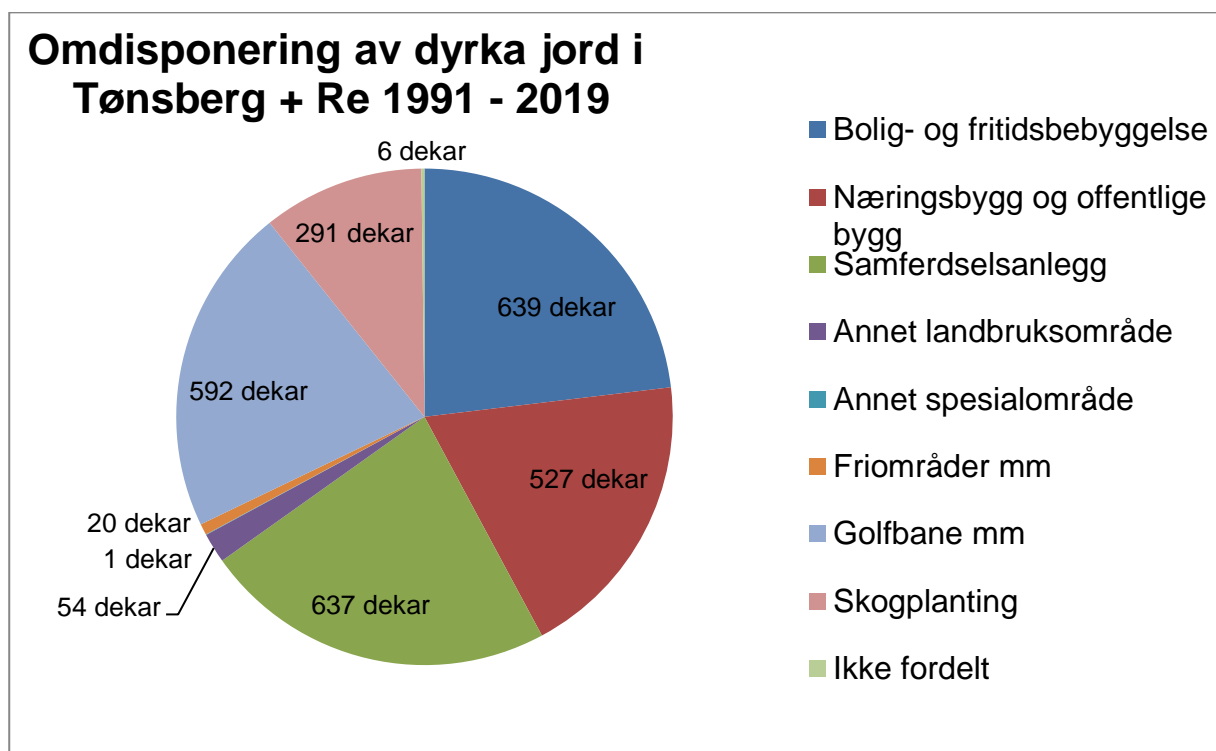
Også næringsmiddelindustrien står sterkt i Tønsberg. De største aktørene er Nortura, Tine og Findus som alle har mange ansatte.

4.2. Arealavgang til ulike formål

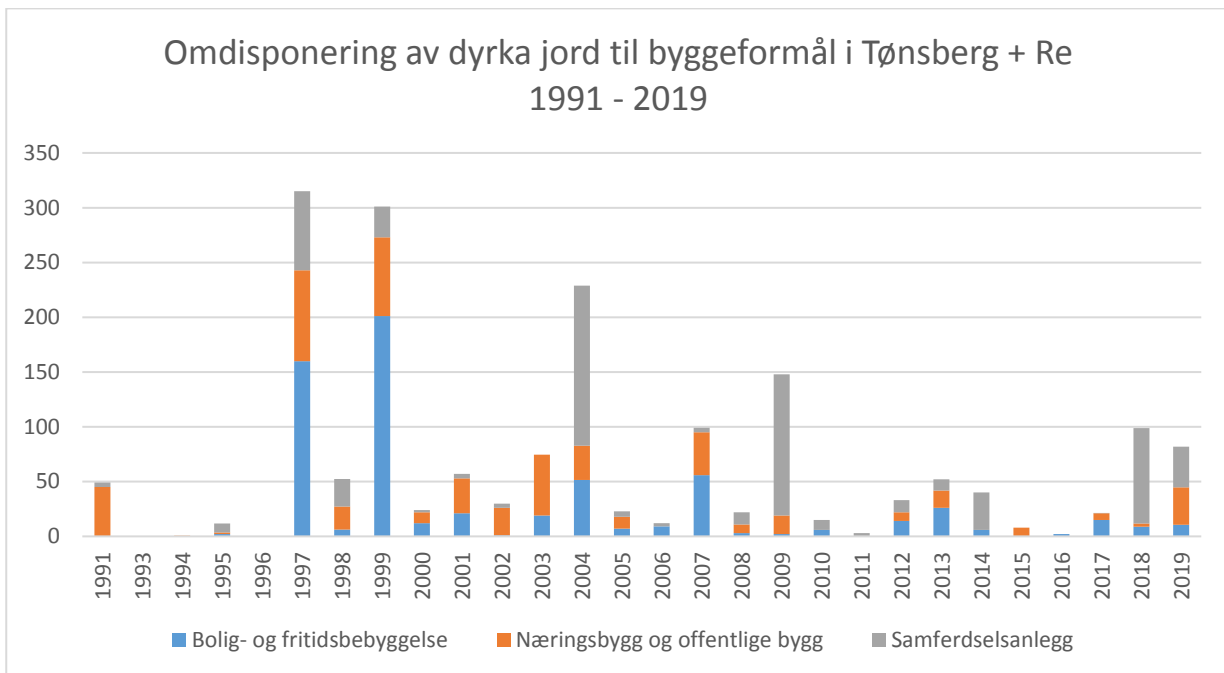
Dyrka jord forsvinner ut av jordbruksproduksjon på ulike måter. Den bygges ned, den blir liggende brakk og gror igjen, den forsvinner ved erosjon, utglidning og ras. Jord må vernes mot nedbygging og jord må vernes mot erosjon og forringelse som matjord. Jord kan restaureres og bringes tilbake til dyrka mark etter sanering av bl.a. gartnerier, idrettsanlegg, veg- og jernbaneanlegg.

Denne planen omhandler arealdisponering. Det er ved nedbygging at de store arealene forsvinner. Tønsberg kommune og Statsforvalteren i Vestfold og Telemark har utarbeidet egne planer med tiltak som gjelder agronomi og erosjon. Jord som gror igjen vil fortsatt være dyrkbar, men kommunen er med i et prosjekt rettet mot driveplikt for bl.a. å forhindre gjengroing. Landbrukets egen nedbygging er betydelig men ikke tallfestet. Større enheter og større krav til dyrevelferd krever nye og større driftsbygninger. Det er ikke ønskelig å legge fjøs langt fra gårdens øvrige bebyggelse. Gårdsveier gjennom trange tun legges om av hensyn til trafiksikkerhet og framkommelighet. Byggetiltak som nevnt her er nødvendig for drift av næringsmessig landbruk og er tillatt uten formell omdisponering. Det er mange hester i vårt område og hestehold legger beslag på store arealer. Hestehold regnes som ordinært landbruk.

Det er stor variasjon fra år til år hvor mye jord som har blitt omdisponert i Tønsberg + Re og hva den har blitt omdisponert til. For å få et mest mulig korrekt og helhetlig inntrykk, er det derfor valgt å presentere en så lang tidsrekke som vi har hatt tilgang til, dvs. 29 år. Se figur 1 og vedlegg 2, 3, 4 og 5.

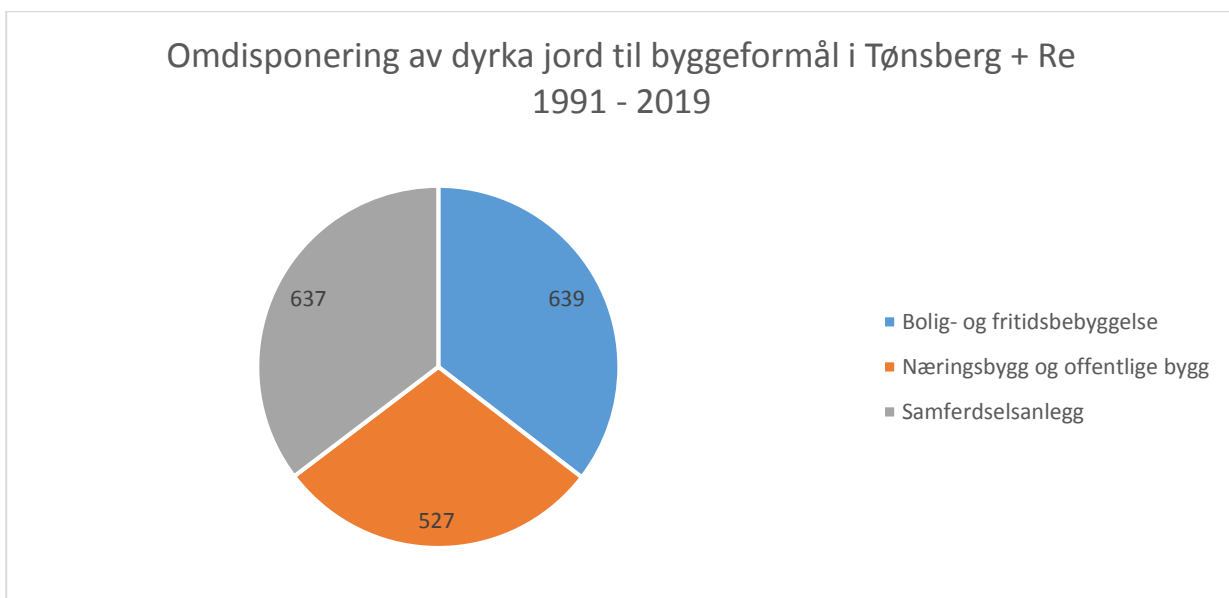
Figur 1. Arealavgang av dyrka jord i Tønsberg + Re til ulike formål de siste 29 år (SSB). For tallgrunnlaget se vedlegg 4.

Figur 2. Omdisponert dyrka jord til ulike byggeformål pr. år i perioden 1991 til 2019. Tallgrunnlag i vedlegg 4.

I 1997 og 1999 ble det omdisponert store arealer fra dyrka jord til bolig- og fritidsbebyggelse i Tønsberg + Re. Omfanget av omdisponering til dette formålet har vært betydelig lavere i årene etterpå, men nesten hvert år har noe matjord forsvunnet til boligbygging. Det samme gjelder omdisponering til næringsbygg og offentlige bygg. Omfanget har variert, men noe er omdisponert de fleste årene.

De største toppene vi ser for samferdselsanlegg gjelder utbyggingen av E18 og Vestfoldbanen. E18-parsellen Kopstad – Gulli sto ferdig i 2007, reguleringsplan vedtatt i 2004. E18 Gulli – Langåker ble bygd 2011 - 2014, reguleringsplan vedtatt i 2009. Parsellen Nykirke – Barkåker på Vestfoldbanen bygges nå. Reguleringsplanen ble vedtatt i 2018.

Figur 3. Omdisponert dyrka jord til ulike byggeformål i perioden 1991 til 2019. Tallgrunnlag i vedlegg 4.

Eldre flyfoto sammenholdt med dagens situasjon gir et visuelt inntrykk av hvor mye jordbruksareal som er bygd ned.

Figur 4. Flyfoto av Revetal 1954. Røde skraverte områder er bebyggelse i 1954. Gult skraverte områder er nedbygd dyrka jord mellom 1954 og 2017. Gul strek markerer områder som pr. 2017 er bebygd.

Figur 5. Flyfoto av Søndre Slagen ca. 1960. Områder skravert i rødt er bebyggelse på fototidspunkt. Røde streker markerer eiendomsgrenser i dag. Gult omriss er nedbygd dyrka jord fra 1960 til 2017.

4.3. Arealer som ligger klar for omdisponering i dagens kommuneplaner og RPBA

Langsiktig utviklingsgrense (LUG) i RPBA har et tidsperspektiv til 2040. Det var derfor forholdsvis store arealer som ble «klarert» gjennom den planen. Ved siste rullering av kommuneplan for Tønsberg, ble en del av disse områdene lagt inn i arealdelen. Områder innenfor LUG som omfatter dyrka og dyrkbar jord, og som ennå ikke er tatt inn i kommuneplanen er:

- Presterødjordet (A7) - 104 daa dyrka jord
- Byskogen nord (C8) - 28 daa dyrkbar jord

I Re ble deler av arealene innenfor RPBA's utbyggingsgrense på Revetal ikke lagt inn i kommuneplanen. Av dyrka jord gjelder dette ca. 117 daa.

Det er pr. mars 2021 ikke vedtatt reguleringsplan i følgende områder i kommuneplanene som berører dyrka og dyrkbar jord:

Arealnr	Formål	Områdenavn	Totalt areal	Areal dyrket	Areal dyrkbart	Status i reguleringsprosessen
B03	Bolig	Innlaget	129 daa	10 daa	10 daa	Oppstart 2018. Avventer planforslag
D1B	Bolig	Aker gård nord	236 daa		200 daa	
D14	Næring	Barkåker øst	205 daa	40 daa	165 daa	Oppstart 2021.
D03	Bolig	Kongsåsen	100 daa		60 daa	
2	Næring	Bentsrud	180 daa	32 daa		Oppstart 2019.
N2	Næring	Haugan				Avventer planforslag

4.4. Konsekvenser av å bygge ned matjord

Den største og mest opplagte konsekvensen av å bygge ned matjord er at vi for all framtid fratras muligheten til å dyrke mat der. Nedbygging av nye arealer er et uttrykk for at vi blir flere, at folketallet øker. Når det skjer på bekostning av matjord, blir muligheten dårligere til å brødfø den stadig økende folkemengden. Det betyr planlegging for matmangel og sult, - om ikke for oss nå så for andre. Norge er blant landene i Europa med lavest selvforsyning og av landene i verden med minst areal dyrka jord pr. innbygger. Areal med fulldyrka jord pr. innbygger er redusert med 25 % på 20 år. Selvforsyningen i norsk jordbruk er 35-40 %.

Med mindre areal å dyrke på, blir det mindre produserte landbruksvarer i området vårt. Det gir redusert råstofftilgang til næringsmiddelbedriftene vi har og kan bety oppsigelser av ansatte og nedleggelse av store bedrifter. Annen næring som ønsker å etablere seg på dyrka jord, genererer ikke nødvendigvis flere arbeidsplasser enn det landbruksnæringen som allerede er etablert der gjør.

I alle planer som berører dyrka og dyrkbar jord, stilles det (i tråd med RPBA og gjeldende kommuneplan) krav om matjordplan. Den beskriver hvordan det øverste jordlaget kan flyttes på en faglig forsvarlig måte. Flytting av jord er svært komplisert og gir i de aller fleste tilfeller en sterkt redusert avling. Å ta vare på det øverste matjordlaget når byggeprosjekter inntar dyrka

jord er fornuftig og selvfølgelig, men det er ikke jordvern. Det er kun et avbøtende tiltak når dyrka jord allikevel skal bebygges.

Dyrka jord i vårt område inneholder omtrent 2 % karbon, og dyrkbar skogsjord inneholder mye mer. Nye dyrkingsteknikker kan øke karbonfangsten i åkerjord. Karbonfangst og lagring i åkerjord er derfor ført opp som et av mange tiltak i regjeringens klimaplan. Ved nedbygging forsvinner muligheten til tilstrekkelig fotosyntese, og karbonlageret går gradvis tapt som CO₂.

Dyrka jord har stor vannlagringsevne. Den fordrøyer vannet og reduserer flom. Dette blir viktigere framover på grunn av økt og mer intens nedbør. Overvannsystemet har svært mange steder ikke kapasitet til de store regnskyllene som vi oftere opplever. Når jord erstattes med harde flater, forsvinner den fordrøyende evnen. Det betyr oversvømmelser og skader. Dette igjen medfører økte utgifter til oppdimensjonering av rørsystemene, noe som i stor grad blir en kommunal oppgave. En annen effekt av de raske vannstandsendingene er økt erosjon i bekker og elver. Dette er til skade både for jordbruksjord og naturmangfold.

Nedbygging av arealer i direkte nedslagsfelt til dyrka jord medfører også utfordringer, spesielt mht overvann.

Jordbruksarealer i drift er en viktig faktor i kulturlandskapet. I Tønsberg kommune har vi kulturlandskap av nasjonal verdi. Åpne jordbruksområder har stor estetisk betydning, og stier og veier i kulturlandskapet benyttes aktivt til rekreasjon hele året. Mange foretrekker turgåing i åpent landskap framfor skog. Ved nedbygging er det verdier av allmenn interesse som går tapt. Dette gjelder ikke minst nær der folk bor.

I tillegg til å være ressursgrunnlaget for matproduksjon gir dyrka mark flotte åpne landskap. Foto: Rune Nordeide

5. MÅL FOR VERN AV DYRKA OG DYRKBAR JORD

5.1. Hovedmål

Vi skal jobbe for å øke arealer til matproduksjon og samtidig ha nullvisjon for nedbygging av dyrka og dyrkbar jord.

5.2. Delmål

1. I neste kommuneplanperiode skal dyrka og dyrkbar jord som hovedregel ikke omdisponeres til boligbygging gjennom kommuneplan, reguleringsplan eller enkeltvedtak (dispensasjon).
2. Å ta i bruk dyrka og dyrkbar jord til samferdselstiltak, næring og offentlige formål skal være siste utvei. Det skal utarbeides flere alternative plasseringer, og de økonomiske konsekvensene knyttet til erverv av tomt skal ikke være styrende.
3. Ny utbygging skal i hovedsak skje gjennom fortetting, transformasjon og mer effektiv bruk av arealer innenfor allerede etablert senterstruktur.
4. Det skal vurderes om dyrka eller dyrkbar jord, som er avsatt til utbyggingsformål, kan utgå eller utveksles med annet areal.
5. Utbyggingsreserver som ligger på dyrka og dyrkbar jord innenfor langsiktig utviklingsgrense bør i neste kommuneplanrevisjon forbli LNF-formål og vurderes tatt ut av framtidig utbyggingsreserve.
6. Bygninger og veier i landbruket skal i utgangspunktet ikke legges på dyrka eller dyrkbar jord. Ved fradelinger av gårdstun skal en unngå at dyrka jord deles fra.
7. Ved opphør av drift i veksthus, tidligere ridebaner og falleferdig gårdsbebyggelse etablert på dyrka jord, skal anlegg rives og arealer tilbakeføres til matjord. Det samme gjelder ved omlegging av veier og jernbane.

6. VIRKEMIDLER

1. Kommunens landbruksfaglige kompetanse skal involveres i alle arealplaner som berører eller grenser inntil dyrka jord, dyrkbar mark eller produktiv skog.
2. Gjeldende reguleringsplaner vurderes endret for å tillate økt utnyttingsgrad, åpne for økte byggehøyder, gi maksimumskrav til parkering og inneholde krav om underjordisk parkering.
3. For å oppnå redusert arealbruk ved bygging av gang- og sykkelveier, skal fysiske skiller og redusert hastighet alltid vurderes som alternativ eller supplement.
4. Mot dyrka og dyrkbar jord skal det være en byggegrense ut over minstekravet i plan- og bygningsloven. Bestemmelser til kommuneplanens arealdel angir antall meter.
5. Mellom dyrka og dyrkbar jord og ny eller eksisterende tomt til bolig-, nærings- og fritidsbebyggelse, skal det være en buffersone. Buffersonens funksjon er å hindre konflikt mellom landbruksnæringa og andre interesser, bla. for å hindre sjenerende støv fra jordarbeiding og avdrift ved sprøyting. Dette er viktig for å kunne opprettholde full jordbruksproduksjon helt inntil bolig- og næringsareal. I denne planen omtales ikke buffersone mot skog.
6. Ved alle former for tiltak i LNF-områder, der dyrka og dyrkbar jord blir berørt, skal det foreligge en skriftlig vurdering av om det finnes alternative utbyggingsområder

Tønsberg har av landets beste arealer for grønnsaksproduksjon. Foto: Rune Nordeide

7. VEDLEGG

Vedlegg 1. Tabeller over landbruket i Tønsberg kommune

Dyrka jord drevet av bønder i Tønsberg 2020, fordelt på produksjoner, andelen av hver produksjon i Vestfold og andelen i Vestfold og Telemark:

Produksjon	Dyrka jord fordelt på produksjoner Tønsberg, daa	Tønsbergs andel i Vestfold, areal	Tønsbergs andel i Vestfold og Telemark, areal
Grovfor	23 251	25 %	9 %
Korn	84 901	31 %	25 %
Poteter	3 149	23 %	20 %
Grønnsaker	1 645	10 %	9 %
Frukt	33	5 %	1 %
Bær	166	8 %	5 %
Dyrka jord totalt	113 145	29 %	18 %

2019

Produksjon	Mengder produsert i T+R	Andel av produsert i Vestfold
Salat	1 980 533 stk	23 %
Tomat	52 386 kg	54 %

Antall husdyr i Tønsberg, andelen av husdyr i Vestfold og andelen i Vestfold og Telemark, 2020

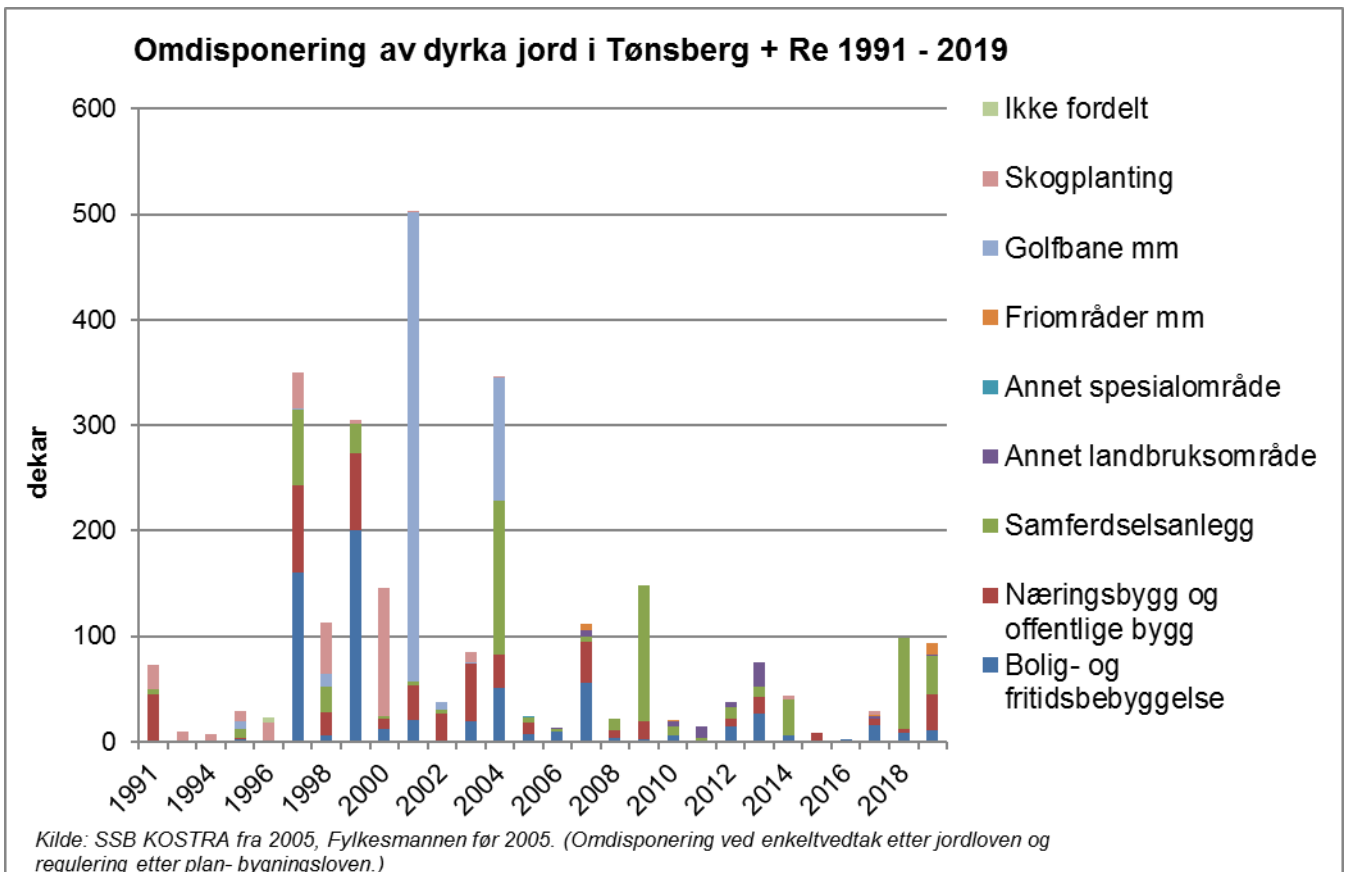
	Antall husdyr	Tønsbergs andel i Vestfold	Tønsbergs andel i Vestfold og Telemark
Melkekuer (inkl. økologiske)	701	28 %	16 %
Økologiske melkekuer	203	36 %	25 %
Ammekuer (inkl. økologiske)	1 269	36 %	18 %
Økologiske ammekuer	101	24 %	16 %
Søyer	1 127	24 %	5 %
Purker	1726	41 %	31 %
Slaktegris	46 888	46 %	38 %
Verpehøner	41 206	32 %	18 %
Slaktekyllinger	423 850	21 %	19 %
Slakta ender, kalkuner, gjess	66 687	31 %	18 %

Antall innbyggere (pr. 30.09.2020)	56 760
Totalt areal, km ²	329
Jordbruksareal i drift, daa (2020)	*113 145
Kommunens andel av Vestfolds jordbruksareal i drift	29 %
Produktivt skogareal, daa (2019)	148 714
Omsatt tømmervolum, m ³	59 024
Antall landbrukseiendommer (2019)	928
Antall jordbruksbedrifter (foretak med produksjonstilskudd) (2019)	329
Antall jordbruksbedrifter (foretak med produksjonstilskudd) (2020)	307

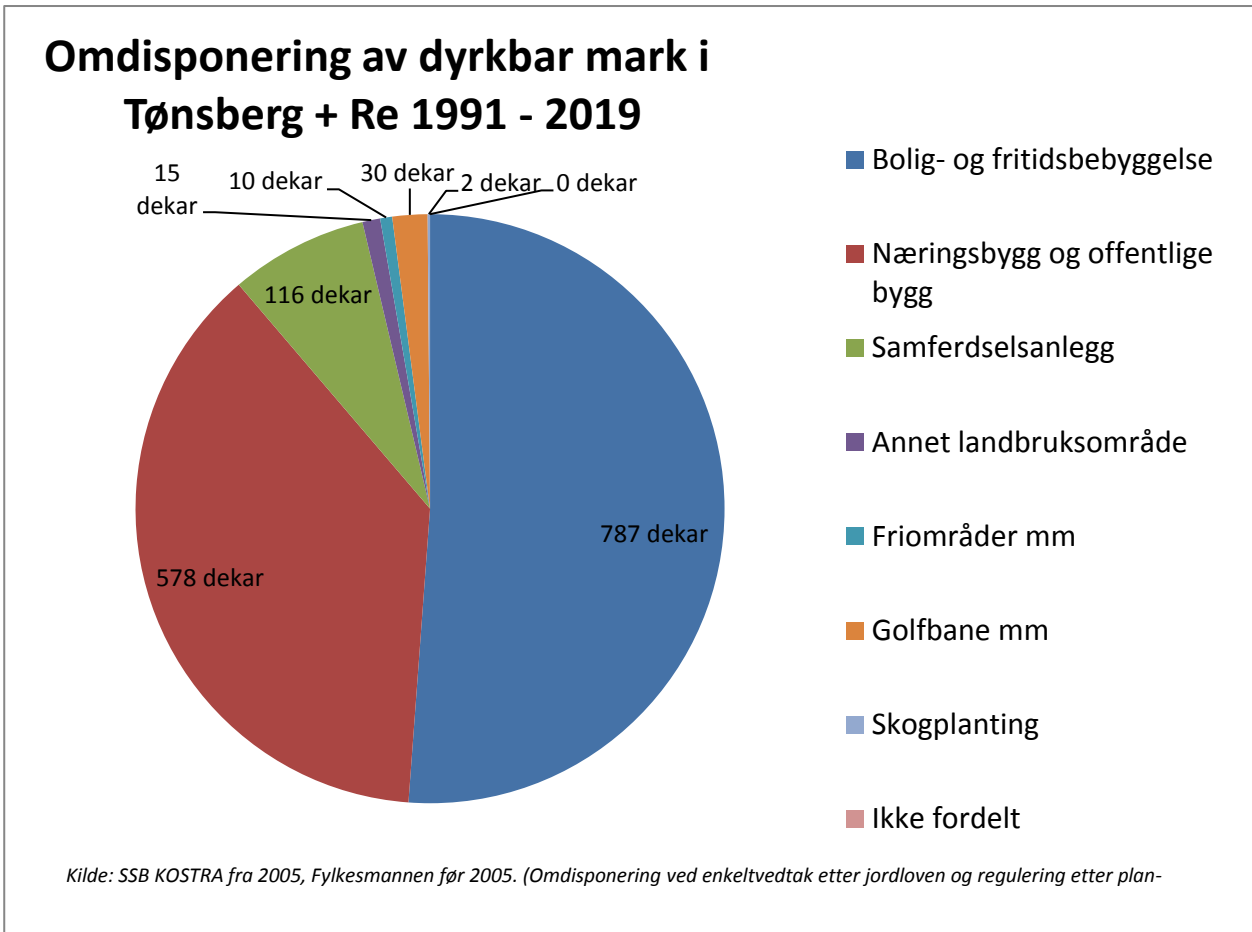
**Jordbruksareal i drift er antall daa dyrka jord som drives av bønder i kommunen og som det ble søkt produksjonstilskudd for i 2020. Kommunens totale jordbruksareal er noe større.*

Vedlegg 2. Stolpediagram over omdisponert dyrka jord i perioden 1991-2019

Arealavgang av dyrka jord i Tønsberg + Re til ulike formål de siste 29 år (Statistisk sentralbyrå - SSB).
Tallgrunnlag i vedlegg 4

Vedlegg 3. Illustrasjon av omdisponert dyrkbar mark i perioden 1991 - 2019

Arealavgang av dyrkbar mark i Tønsberg + Re til ulike formål de siste 29 år (SSB)
Tallgrunnlag i vedlegg 5

Vedlegg 4. Tabell over omdisponering av dyrka jord i Tønsberg + Re 1991 – 2019, i daa

Formål \ År	1991	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Bolig- og fritidsbebyggelse				2		160	6,3	201	12	21
Næringsbygg og offentlige bygg	45		0,6	1,6		83	21	72	10	32
Samferdselsanlegg	4,3			8,3		72	25	28	2	4
Annet landbruksområde										
Annet spesialområde										
Friområder mm										
Golfbane mm		1,6		7	1	1	12			444,5
Skogplanting	23	8	7	10	17	34,5	48	4	122	1
Ikke fordelt					5,5					
Sum	72,3	9,6	7,6	28,9	23,5	350,5	112,3	305	146	502,5

Tall for 1992 var ikke tilgjengelig

Formål \ År	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bolig- og fritidsbebyggelse	1	19,1	51,4	7	9	56	3	2	6	
Næringsbygg og offentlige bygg	25	55,4	31,5	11		39	8	17		
Samferdselsanlegg	4		146	5	3	4	11	129	9	3
Annet landbruksområde					1	6			4	12
Annet spesialområde				1						
Friområder mm						7			1	
Golfbane mm	8	0,8	116,5							
Skogplanting		10	0,8							
Ikke fordelt										
Sum	38	85,3	346,2	24	13	112	22	148	20	15

Formål \ År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Sum 1991 - 2019
Bolig- og fritidsbebyggelse	14	26	6		2	15,1	8,8	10,6	639,3
Næringsbygg og offentlige bygg	8	16		8		6	3	34,3	527,4
Samferdselsanlegg	11	10	34			0,3	87	36,9	636,8
Annet landbruksområde	4	23				3		0,8	53,8
Annet spesialområde									1
Friområder mm						1		11,1	20,1
Golfbane mm									592,4
Skogplanting			3			3			291,3
Ikke fordelt									5,5
Sum	37	75	43	8	2	28,4	98,8	93,7	2767,6

Kilde: SSB

Vedlegg 5. Tabell over omdisponering av dyrkbar mark i Tønsberg + Re 1993 – 2019, i daa

Formål \ År	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Bolig- og fritidsbebyggelse		64	1	456		12		2	12	
Næringsbygg og offentlige bygg	1,5				185		240	14		4
Samferdselsanlegg			0,6		1				2	
Annet landbruksområde										
Annet spesialområde										
Friområder mm										
Golfbane mm			6,6		1	9		1	2	
Skogplanting							2			
Ikke fordelt										
Sum	1,5	64	8,2	456	187	21	242	17	16	4

Formål \ År	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bolig- og fritidsbebyggelse	20,3	23	2	5	17	1	6	19		42
Næringsbygg og offentlige bygg	2,8	11		2		1	5	7	7	84
Samferdselsanlegg		15	16			8	10		2	
Annet landbruksområde				7	1			4		1
Annet spesialområde										
Friområder mm							1		4	
Golfbane mm		10								
Skogplanting										
Ikke fordelt										
Sum	23,1	59	18	14	18	10	22	30	13	127

Formål \ År	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Sum 1993 - 2019
Bolig- og fritidsbebyggelse	13	8	1		47	0,6	34,6	786,5
Næringsbygg og offentlige bygg			1		7		5,4	577,7
Samferdselsanlegg	1	9	4	1		30	16,6	116,2
Annet landbruksområde		2						15
Annet spesialområde								
Friområder mm						2	3,1	10,1
Golfbane mm								29,6
Skogplanting								
Ikke fordelt								
Sum	14	19	6	1	54	32,6	59,7	1537,1

Kilde: SSB